

Państwo jest tak silne, jak silne i sprawne są jego instytucje

16.4.2026 - | Najwyższa Izba Kontroli

Czy kontrola to dobre narzędzie do doskonalenia zarządzania, a nie tylko do samego nadzoru? Takie pytanie postawili organizatorzy tegorocznego Samorządowego Kongresu Finansowego w Sopocie. 16 kwietnia o roli Najwyższej Izby Kontroli w usprawnianiu funkcjonowania samorządu rozmawiali prezes NIK Mariusz Haładaj i prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak.

- NIK ma dwie role: jedna to ujawnianie nieprawidłowości, a druga jest funkcja audytora, patrzącego przekrojowo na to, jak państwo wywiązuje się ze swoich ról. Jeżeli chcemy być wiarygodni, musimy każdą kontrolę rozpoczynać nie z gotowymi tezami, ale z pytaniami, na które odpowiedzi poszukujemy w ramach czynności kontrolnych, a nie szukać potwierdzenia tez. Bo państwo jest tak silne i tak sprawne, jak silne i sprawne są jego instytucje. NIK jest częścią instytucji państwa, częścią ładu instytucjonalnego. Funkcjonują różne inspekcje, ale żadna inna instytucja w państwie takiej roli audytowej nie posiada - podkreślił prezes Haładaj.

Prezydent Jaśkowiak podkreślił oczekiwanie budowania partnerskich relacji samorządów z NIK. W jego ocenie NIK powinna służyć państwu, a nie rozgrywkom politycznym. Kontrole mogą wspierać daną jednostkę i nie należy ich traktować jako działania przeciwko kontrolowanemu.

Prowadzący panel Patryk Guzewicz z Centrum Myśli Strategicznych zapytał, czy NIK dobrze czuje się w roli instytucji wzbudzającej respekt. Mariusz Haładaj wyjaśnił, jak rozumie to pojęcie:

- Respekt wobec NIK powinien być efektem rzetelności i bezstronności wykonywanej przez nas pracy. I taki respekt chcemy osiągać, a nie ten wynikający wyłącznie z autorytetu formalnego czy rozgłosu - podkreślił prezes.

Prezes NIK zaznaczył też rosnące znaczenie porad z kontrolowanymi na różnych etapach procesu kontrolnego. W swoim wystąpieniu odniósł się również do wyników kontroli NIK istotnych z perspektywy samorządów.

- Ważne jest, żebyśmy koncentrowali się na danym obszarze kontrolnym oraz skutkach wynikających z prowadzonych przez nas działań, czyli na wnioskach istotnych z punktu widzenia zadań państwa. Nie możemy działań kontrolnych ograniczać jedynie do stwierdzenia, czy w danym punkcie dany przepis został naruszony, czy nie. W centrum naszych badań powinien być pacjent, uczeń czy senior. I to, jak państwo wywiązuje się ze swoich obowiązków, powinniśmy pokazywać właśnie z punktu widzenia różnych grup społecznych - podkreślił Mariusz Haładaj.

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/panstwo-jest-tak-silne-jak-silne-i-sprawne-sa-jego-instytucje.html>